

Αθήνα, 02/04/2025

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

«Θεσμικό πλαίσιο για την έκδοση, διαπραγμάτευση και εποπτεία δημοτικών ομολόγων»

Αιτιολογική έκθεση

Με την παρούσα νομοθετική πρωτοβουλία του ανεξάρτητου βουλευτή **Γεώργιου Μανούσου** που διατυπώνεται ως πρόταση νόμου, θεσπίζεται το νομικό πλαίσιο για την έκδοση, διαπραγμάτευση και εποπτεία των δημοτικών ομολόγων στην Ελλάδα, με σκοπό την ενίσχυση της χρηματοδότησης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α' και Β' βαθμού, τη βελτίωση των υποδομών και την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, διασφαλίζοντας τη διαφάνεια, τη δημοσιονομική σταθερότητα και την προστασία των επενδύτων.

Στην Ελλάδα, η χρηματοδότηση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) βασίζεται κυρίως στις κρατικές επιχορηγήσεις, τους ευρωπαϊκούς πόρους και τη δυνατότητα δανεισμού μέσω τραπεζικών ιδρυμάτων. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια έχουν προκύψει σημαντικές δημοσιονομικές πιέσεις που περιορίζουν τη δυνατότητα του κράτους να ενισχύσει οικονομικά τους ΟΤΑ, ενώ οι αυστηροί όροι δανεισμού από τις τράπεζες καθιστούν δύσκολη την πρόσβαση των δήμων και περιφερειών σε χρηματοδότηση για την εκτέλεση αναπτυξιακών έργων.

Η διεθνής πρακτική, ιδιαίτερα στις Ηνωμένες Πολιτείες, έχει αναδείξει τη χρήση των δημοτικών ομολόγων (municipal bonds) ως ενός αποτελεσματικού μηχανισμού χρηματοδότησης των τοπικών αρχών. Τα δημοτικά ομόλογα επιτρέπουν στους δήμους και τις περιφέρειες να αντλήσουν κεφάλαια από τις χρηματαγορές για τη χρηματοδότηση έργων όπως σχολεία, δρόμοι, δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, δημόσιες υποδομές και άλλες κρίσιμες υπηρεσίες.

Σκοπός της παρούσας νομοθετικής ρύθμισης είναι να εισαγάγει για πρώτη φορά ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την έκδοση και εποπτεία των δημοτικών ομολόγων στην Ελλάδα, βασισμένο στα διεθνή πρότυπα και ιδιαίτερα στο αμερικανικό μοντέλο. Με την εισαγωγή αυτού του μηχανισμού, οι ΟΤΑ θα αποκτήσουν μια νέα πηγή χρηματοδότησης, περιορίζοντας την εξάρτησή τους από κρατικούς πόρους και επιτρέποντας την υλοποίηση αναπτυξιακών έργων που διαφορετικά θα καθυστερούσαν ή θα ακυρώνονταν.

Κοινωνικές και Αναπτυξιακές Επιπτώσεις των Δημοτικών Ομολόγων:

Η εισαγωγή του θεσμού των δημοτικών ομολόγων στην Ελλάδα δεν αποτελεί απλώς ένα νέο χρηματοδοτικό εργαλείο για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), αλλά μια πολιτική μεταρρύθμιση με άμεσο κοινωνικό και αναπτυξιακό αντίκτυπο. Μέσω της δυνατότητας άντλησης κεφαλαίων από τις χρηματαγορές, οι δήμοι και οι περιφέρειες αποκτούν αυξημένη χρηματοδοτική ευελιξία, που τους επιτρέπει να προγραμματίσουν και να υλοποιήσουν έργα υποδομών και κοινής ωφέλειας χωρίς να εξαρτώνται αποκλειστικά από κρατικούς πόρους και επιχορηγήσεις.

Μία από τις σημαντικότερες κοινωνικές διαστάσεις του νέου θεσμικού πλαισίου είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών, καθώς τα κεφάλαια που θα αντλούνται μέσω των δημοτικών ομολόγων προορίζονται αποκλειστικά για την κατασκευή, αναβάθμιση και συντήρηση κρίσιμων υποδομών. Οι δήμοι θα έχουν τη δυνατότητα να επενδύσουν σε έργα όπως βελτιώσεις στο οδικό δίκτυο, αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης, ενίσχυση των δημόσιων μεταφορών και ανέγερση σχολικών και αθλητικών εγκαταστάσεων. Τέτοιου είδους επενδύσεις συμβάλλουν άμεσα στη δημιουργία καλύτερων συνθηκών διαβίωσης, μειώνουν τις ανισότητες μεταξύ των τοπικών κοινοτήτων και βελτιώνουν τις καθημερινές υπηρεσίες που παρέχονται στους πολίτες.

Επιπλέον, η ανάπτυξη της αγοράς δημοτικών ομολόγων αποτελεί έναν μοχλό τόνωσης της τοπικής οικονομίας. Τα κεφάλαια που αντλούνται μέσω των εκδόσεων ομολόγων θα διοχετεύονται σε μεγάλα κατασκευαστικά και τεχνικά έργα, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και ενισχύοντας την επιχειρηματικότητα. Το αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον για δημοτικά έργα θα ωφελήσει άμεσα τις τοπικές επιχειρήσεις, τους προμηθευτές δομικών υλικών, τις εταιρείες κοινής ωφέλειας και τους φορείς διαχείρισης έργων, οδηγώντας σε γενικότερη οικονομική ανάπτυξη των δήμων και των περιφερειών.

Ιδιαίτερη σημασία αποκτούν τα πράσινα δημοτικά ομόλογα, τα οποία προβλέπονται στο νομοσχέδιο ως ένα εξειδικευμένο εργαλείο χρηματοδότησης περιβαλλοντικών έργων και βιώσιμων υποδομών. Η χρηματοδότηση έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, διαχείρισης απορριμμάτων, ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων και αστικών πάρκων μέσω τέτοιων ομολόγων θα συμβάλει στη βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των πόλεων, στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και στην προώθηση ενός νέου μοντέλου ανάπτυξης με έμφαση στη βιωσιμότητα. Παράλληλα, η προσέλκυση επενδύσεων σε οικολογικά έργα θα δώσει στους δήμους τη δυνατότητα να υλοποιήσουν πολιτικές που ευθυγραμμίζονται με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς δεσμεύσεις για την κλιματική αλλαγή και τη μετάβαση σε μια πράσινη οικονομία.

Η έκδοση κοινωνικών δημοτικών ομολόγων αποτελεί έναν ακόμα μηχανισμό χρηματοδότησης κοινωνικών έργων και προγραμμάτων που αφορούν την πρόνοια, τη δημόσια υγεία, την εκπαίδευση και την κοινωνική στέγαση. Δήμοι και περιφέρειες που αντιμετωπίζουν δημογραφικές και κοινωνικές προκλήσεις, όπως η αυξανόμενη ζήτηση για προσιτή στέγαση ή η ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών για ευάλωτες ομάδες, μπορούν να αξιοποιήσουν τα έσοδα από αυτά τα ομόλογα για τη δημιουργία υποδομών που θα έχουν άμεσο θετικό κοινωνικό αντίκτυπο.

Τέλος, η ανάπτυξη μιας οργανωμένης αγοράς δημοτικών ομολόγων αναμένεται να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στη χρηστή οικονομική διαχείριση των ΟΤΑ. Με τη δημιουργία μηχανισμών διαφάνειας και λογοδοσίας, οι πολίτες θα έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν πού διοχετεύονται τα κεφάλαια από τις εκδόσεις ομολόγων και ποια έργα χρηματοδοτούνται, γεγονός που ενισχύει την κοινωνική συμμετοχή και τον δημοκρατικό έλεγχο στη διαχείριση των δημοσίων πόρων. Η δυνατότητα των δημοτικών αρχών να αντλούν κεφάλαια από τις χρηματαγορές με διαφανείς διαδικασίες και αυστηρούς όρους θα συμβάλει στη δημιουργία ενός νέου μοντέλου χρηματοδότησης της τοπικής αυτοδιοίκησης, το οποίο βασίζεται στη βιωσιμότητα, την οικονομική υπευθυνότητα και την κοινωνική ανταποδοτικότητα.

Η καθιέρωση του θεσμού των δημοτικών ομολόγων αναμένεται να έχει πολλαπλά οφέλη τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Η τοπική αυτοδιοίκησή αποκτά πρόσβαση σε νέα χρηματοδοτικά εργαλεία, οι επενδυτές εξασφαλίζουν σταθερές και αξιόπιστες αποδόσεις, οι πολίτες επωφελούνται από βελτιωμένες υποδομές και υπηρεσίες, και η χώρα συνολικά ενισχύει το αναπτυξιακό της δυναμικό. Το προτεινόμενο νομοσχέδιο, μέσα από τα ειδικά διαμορφωμένα μέτρα και δικλείδες ασφαλείας που θα περιλαμβάνει, διασφαλίζει ότι τα οφέλη αυτά θα είναι μακροπρόθεσμα και βιώσιμα, ενισχύοντας την οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ και δημιουργώντας ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης για τις τοπικές κοινωνίες.

Τύποι Δημοτικών Ομολόγων:

Οι βασικές κατηγορίες των δημοτικών ομολόγων που θα μπορούν να εκδίδουν οι ΟΤΑ στην Ελλάδα είναι οι εξής:

1. Γενικά Δημοτικά Ομόλογα

- Τα γενικά δημοτικά ομόλογα εκδίδονται με εγγύηση τα συνολικά έσοδα του ΟΤΑ, συμπεριλαμβανομένων των τακτικών φορολογικών εσόδων και των κρατικών επιχορηγήσεων.
- Ο εκδότης δεσμεύεται να εξοφλήσει τους επενδυτές μέσω των εσόδων που προκύπτουν από τη φορολογία και τις λοιπές εισπράξεις του δήμου ή της περιφέρειας.
- ΟΤΑ που εκδίδουν αυτά τα ομόλογα υποχρεούνται να διατηρούν ισοσκελισμένο προϋπολογισμό και να λαμβάνουν έγκριση από το Υπουργείο Οικονομικών.

2. Ομόλογα Έργου

- Τα ομόλογα έργου αποπληρώνονται αποκλειστικά από τα έσοδα που παράγει ένα συγκεκριμένο έργο ή υπηρεσία (π.χ. έσοδα από διόδια, δημοτικά πάρκινγκ, ύδρευση, ενεργειακά έργα).
- Δεν επιβαρύνουν τον γενικό προϋπολογισμό του δήμου ή της περιφέρειας, γεγονός που τα καθιστά πιο ελκυστικά για επενδυτές.
- Οι ΟΤΑ υποχρεούνται να αποδεικνύουν ότι το έργο είναι οικονομικά βιώσιμο πριν την έκδοση του ομολόγου.

3. Πράσινα και Κοινωνικά Δημοτικά Ομόλογα

- Τα πράσινα δημοτικά ομόλογα εκδίδονται αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση έργων φιλικών προς το περιβάλλον (π.χ. ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, διαχείριση απορριμμάτων, αστική ανάπτυξη με χαμηλό ενεργειακό αποτύπωμα).
- Τα κοινωνικά δημοτικά ομόλογα αφορούν έργα που συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, όπως κοινωνικές κατοικίες, νοσοκομεία, σχολικές υποδομές και βελτίωση της προσβασιμότητας των ΑμεΑ.
- Η αποπληρωμή αυτών των ομολόγων μπορεί να συνδέεται με συγκεκριμένα δημοτικά τέλη ή ειδικά κονδύλια χρηματοδότησης.

4. Δημοτικά Ομόλογα με Χρηματοδότηση μέσω Ιδιωτικών Εταιρειών

- Οι δήμοι μπορούν να εκδίδουν ομόλογα για λογαριασμό τρίτων, όπως δημόσια νοσοκομεία, πανεπιστήμια ή μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, εφόσον υπάρχει σαφής συμφωνία αποπληρωμής των δανειακών υποχρεώσεων από τον τελικό δικαιούχο.
- Σε αυτή την περίπτωση, ο δήμος λειτουργεί ως **διαμεσολαβητής** και δεν φέρει την ευθύνη εξόφλησης του ομολόγου εάν ο τελικός δικαιούχος αδυνατεί να πληρώσει.

Η έκδοση δημοτικών ομολόγων από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) διέπεται από συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που διασφαλίζουν τη διαφάνεια, τη σταθερότητα των επενδύσεων και την ορθή διαχείριση των κεφαλαίων. Τα βασικά χαρακτηριστικά των ομολόγων αυτών καθορίζονται ως εξής:

Χαρακτηριστικά των Δημοτικών Ομολόγων:

1. Ονομαστική Αξία και Ελάχιστο Επενδυτικό Ποσό

- Τα δημοτικά ομόλογα εκδίδονται με συγκεκριμένη ονομαστική αξία που ορίζεται από τον εκδότη.
- Το ελάχιστο επενδυτικό ποσό καθορίζεται από την εκδότρια αρχή, με γνώμονα τη διασφάλιση πρόσβασης τόσο σε θεσμικούς όσο και σε μεμονωμένους επενδυτές.
- Τα ομόλογα μπορούν να εκδοθούν σε διάφορες κατηγορίες με βάση την επενδυτική στρατηγική (μικρά ονομαστικά ποσά για ευρεία συμμετοχή ή μεγαλύτερες ονομαστικές αξίες για θεσμικούς επενδυτές).

2. Διάρκεια (Ωρίμανση) των Δημοτικών Ομολόγων

- Η διάρκεια ζωής των δημοτικών ομολόγων καθορίζεται με βάση τον τύπο του έργου που χρηματοδοτείται.
- Τα βραχυπρόθεσμα ομόλογα έχουν διάρκεια 1-5 έτη και χρηματοδοτούν άμεσες ταμειακές ανάγκες ή μικρότερα έργα υποδομής.

- Τα μεσαίου χρόνου ομόλογα έχουν διάρκεια 5-15 έτη και αφορούν μεγαλύτερης κλίμακας έργα με σταδιακή απόδοση εσόδων.
- Τα μακροπρόθεσμα ομόλογα, διάρκειας 15-30 ετών, χρησιμοποιούνται για έργα μεγάλης κλίμακας, όπως η ανάπτυξη αστικών υποδομών, ενεργειακά έργα και περιβαλλοντικές παρεμβάσεις.

3. Επιτόκιο και Απόδοση

- Τα επιτόκια των δημοτικών ομολόγων μπορούν να είναι είτε σταθερά είτε κυμαινόμενα, ανάλογα με τις οικονομικές συνθήκες και τη στρατηγική του εκδότη.
- Τα σταθερά επιτόκια προσφέρουν προβλεψιμότητα στους επενδυτές και παραμένουν αμετάβλητα καθ' όλη τη διάρκεια του ομολόγου.
- Τα κυμαινόμενα επιτόκια προσαρμόζονται βάσει επιτοκίων αναφοράς (π.χ. Euribor) και προσφέρουν μεγαλύτερη ευελιξία σε περιόδους υψηλού πληθωρισμού.
- Η απόδοση των δημοτικών ομολόγων συνδέεται άμεσα με την οικονομική κατάσταση του ΟΤΑ και την πιστοληπτική του ικανότητα.

4. Μηχανισμοί Εγγύησης και Πιστοληπτική Ικανότητα

- Η πιστοληπτική αξιολόγηση ενός δήμου ή περιφέρειας καθορίζει το επίπεδο ρίσκου που συνδέεται με το ομόλογο.
- Οι ΟΤΑ που εκδίδουν δημοτικά ομόλογα υποχρεούνται να παρέχουν εγγυήσεις, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν:
 - Έσοδα από δημοτικά τέλη.
 - Έσοδα από συγκεκριμένα έργα (στην περίπτωση των ομολόγων έργου).
 - Κρατικές επιχορηγήσεις ή εγγυήσεις μέσω του Υπουργείου Οικονομικών, εφόσον προβλέπεται.
- Τα ομόλογα υψηλής αξιολόγησης προσελκύουν χαμηλότερα επιτόκια, ενώ ομόλογα υψηλότερου ρίσκου απαιτούν μεγαλύτερες αποδόσεις για να προσελκύσουν επενδυτές.

5. Τρόπος και Χρονοδιάγραμμα Αποπληρωμής

- Η αποπληρωμή των δημοτικών ομολόγων μπορεί να γίνεται είτε με μηνιαίες, εξαμηνιαίες ή ετήσιες πληρωμές τόκων είτε με εφάπαξ πληρωμή του κεφαλαίου στη λήξη.
- Τα ομόλογα μπορούν να έχουν λήξη με προγραμματισμένη αποπληρωμή (amortizing bonds) ή ομόλογα (bullet), όπου το κεφάλαιο αποπληρώνεται εξολοκλήρου στη λήξη τους.
- Υπάρχει δυνατότητα πρόωρης αποπληρωμής (callable bonds), εφόσον οι όροι της έκδοσης το επιτρέπουν.

6. Δευτερογενής Αγορά και Διαπραγμάτευση

- Τα δημοτικά ομόλογα μπορούν να διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αθηνών ή σε ειδική δευτερογενή αγορά.
- Η ύπαρξη δευτερογενούς αγοράς επιτρέπει στους επενδυτές να ρευστοποιούν τις θέσεις τους πριν από τη λήξη του ομόλογου.
- Οι ΟΤΑ που εκδίδουν ομόλογα υποχρεούνται να δημοσιεύουν οικονομικά στοιχεία σε ετήσια βάση ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια και η πληροφόρηση των επενδυτών.

Φορολογική Μεταχείριση:

Η φορολογική μεταχείριση των δημοτικών ομολόγων αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την ελκυστικότητά τους στους επενδυτές, καθώς επηρεάζει άμεσα την απόδοση της επένδυσης και τη συνολική λειτουργία της αγοράς. Με την παρούσα νομοθετική ρύθμιση, θεσπίζονται συγκεκριμένοι φορολογικοί κανόνες και κίνητρα που διασφαλίζουν την αποδοτικότητα του μέτρου, ενώ παράλληλα ευθυγραμμίζονται με το δημοσιονομικό πλαίσιο της χώρας.

Ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα των δημοτικών ομολόγων είναι η φορολογική απαλλαγή των τόκων για φυσικά πρόσωπα. Με βάση το παρόν νομοθετικό πλαίσιο, τα φυσικά πρόσωπα που επενδύουν σε δημοτικά ομόλογα δεν υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος επί των τόκων που λαμβάνουν. Η εξαίρεση αυτή λειτουργεί ως βασικό κίνητρο για τους μικροεπενδυτές και τους ιδιώτες που αναζητούν ασφαλείς επενδύσεις με σταθερό εισόδημα, καθώς εξασφαλίζεται μεγαλύτερη καθαρή απόδοση σε σχέση με άλλες μορφές χρεογράφων που φορολογούνται βάσει της γενικής κλίμακας.

Για τα νομικά πρόσωπα, η φορολογική μεταχείριση διαφοροποιείται. Αντί της πλήρους απαλλαγής, οι τόκοι των δημοτικών ομολόγων υπόκεινται σε μειωμένο φορολογικό συντελεστή 10%. Ο μειωμένος αυτός συντελεστής αποσκοπεί στη διατήρηση της φορολογικής βάσης του κράτους, ενώ παράλληλα προσφέρει ένα κίνητρο στους θεσμικούς επενδυτές να στραφούν προς τα δημοτικά ομόλογα. Με τον τρόπο αυτό, οι επιχειρήσεις και οι επενδυτικοί φορείς που αναζητούν χαμηλού ρίσκου επενδύσεις με φορολογικά οφέλη αποκτούν πρόσβαση σε ένα νέο χρηματοοικονομικό εργαλείο που μπορεί να ενταχθεί στα χαρτοφυλάκιά τους.

Ιδιαίτερη φορολογική μεταχείριση προβλέπεται για τα πράσινα και κοινωνικά δημοτικά ομόλογα, καθώς αυτά εντάσσονται σε ένα πλαίσιο προώθησης βιώσιμων επενδύσεων. Τα έσοδα από τα εν λόγω ομόλογα, εφόσον προορίζονται αποκλειστικά για έργα που συμβάλλουν στη μετάβαση σε μια περιβαλλοντικά βιώσιμη οικονομία ή στη βελτίωση των κοινωνικών υπηρεσιών, μπορούν να τύχουν πρόσθετων φορολογικών ελαφρύνσεων. Συγκεκριμένα, οι επενδυτές που διακρατούν τέτοια ομόλογα για διάστημα μεγαλύτερο των πέντε ετών μπορούν να δικαιούνται μείωση του φορολογητέου εισοδήματός τους κατά ποσοστό των επενδυμένων κεφαλαίων. Παράλληλα, οι ΟΤΑ που εκδίδουν πράσινα ή κοινωνικά ομόλογα μπορούν να λαμβάνουν μειώσεις σε δημοτικά τέλη ή πρόσβαση σε ειδικά χρηματοδοτικά προγράμματα, εφόσον πληρούν τις προδιαγραφές βιώσιμης ανάπτυξης.

Η παρούσα νομοθετική ρύθμιση προβλέπει επίσης ότι οι ΟΤΑ που εκδίδουν δημοτικά ομόλογα απαλλάσσονται από τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) για τις συναλλαγές που σχετίζονται με την έκδοση και τη διαχείρισή τους. Η απαλλαγή αυτή αφορά τα έξοδα έκδοσης, τις προμήθειες τραπεζών και συμβούλων, καθώς και τις διοικητικές δαπάνες που συνδέονται με τη διαδικασία προσφοράς των τίτλων στις αγορές. Με αυτόν τον τρόπο, το κόστος χρηματοδότησης μειώνεται, επιτρέποντας στους δήμους και τις περιφέρειες να εξασφαλίσουν κεφάλαια με χαμηλότερο συνολικό κόστος.

Τέλος, προβλέπεται ότι οι επενδυτές που αγοράζουν δημοτικά ομόλογα και τα διακρατούν έως τη λήξη τους θα μπορούν να επωφελούνται από πρόσθετα φορολογικά κίνητρα, όπως η απαλλαγή από τον φόρο υπεραξίας σε περίπτωση μεταπώλησης πριν από τη λήξη τους. Η ρύθμιση αυτή διασφαλίζει ότι οι επενδυτές που αναζητούν μακροπρόθεσμη σταθερότητα θα έχουν φορολογικά πλεονεκτήματα σε σχέση με άλλες επενδυτικές επιλογές.

Δημοσιονομικές Επιπτώσεις και Βιωσιμότητα των Δημοτικών Ομολόγων:

Η εισαγωγή του θεσμού των δημοτικών ομολόγων στην Ελλάδα αποσκοπεί στην ενίσχυση της χρηματοδοτικής αυτοτέλει των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και στη μείωση της εξάρτησής τους από τις κρατικές επιχορηγήσεις. Μέσω της δυνατότητας έκδοσης ομολόγων, οι δήμοι και οι περιφέρειες αποκτούν ένα νέο εργαλείο άντλησης κεφαλαίων από τις αγορές, το οποίο θα τους επιτρέψει να χρηματοδοτούν έργα υποδομής και κοινής ωφέλειας χωρίς να επιβαρύνουν άμεσα τον κρατικό προϋπολογισμό.

Ένα κρίσιμο ζήτημα που ανακύπτει αφορά τις δημοσιονομικές επιπτώσεις της ρύθμισης, ιδίως σε σχέση με τον συνολικό δανεισμό των ΟΤΑ και τη διαχείριση του δημόσιου χρέους. Για τον λόγο αυτό, το νομοσχέδιο εισάγει συγκεκριμένους περιορισμούς και ασφαλιστικές δικλίδες ώστε να αποτραπεί η υπερβολική συσσώρευση χρέους από τους δήμους και να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του μηχανισμού.

Αρχικά, το ανώτατο όριο δανεισμού των ΟΤΑ μέσω δημοτικών ομολόγων ορίζεται στο 30% των ετήσιων εσόδων τους, ώστε να αποφευχθεί η υπερχρέωση. Επιπλέον, προβλέπεται ότι οι δήμοι που εκδίδουν νέα ομόλογα θα πρέπει να τηρούν ισοσκελισμένο προϋπολογισμό, διασφαλίζοντας ότι η αποπληρωμή του χρέους δεν θα οδηγήσει σε δημοσιονομικά ελλείμματα.

Για την αποφυγή δημοσιονομικών κινδύνων, το νομοσχέδιο προβλέπει τη δημιουργία Ταμείου Εγγύησης Δημοτικών Ομολόγων, το οποίο θα χρηματοδοτείται από ειδικά αποθεματικά των ΟΤΑ και θα λειτουργεί ως μηχανισμός προστασίας των επενδυτών σε περίπτωση καθυστερήσεων πληρωμών. Παράλληλα, οι δήμοι που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες υποχρεούνται να υποβάλουν σχέδιο δημοσιονομικής εξυγίανσης, το οποίο θα ελέγχεται από το Συμβούλιο Εποπτείας Δημοτικών Ομολόγων.

Επιπλέον, το θεσμικό πλαίσιο προβλέπει μηχανισμούς αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των ΟΤΑ, ώστε να αποφεύγονται εκδόσεις ομολόγων από δήμους που δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις οικονομικές τους υποχρεώσεις.

Οι αξιολογήσεις αυτές θα πραγματοποιούνται από ανεξάρτητους φορείς, βάσει διαφανών οικονομικών δεικτών και κριτηρίων βιωσιμότητας.

Η εφαρμογή των ανωτέρω μέτρων διασφαλίζει ότι η εισαγωγή των δημοτικών ομολόγων δεν θα θέσει σε κίνδυνο τη δημοσιονομική σταθερότητα, ενώ ταυτόχρονα θα ενισχύσει τη χρηματοδοτική ανεξαρτησία των δήμων και θα προωθήσει επενδύσεις σε έργα που βελτιώνουν την ποιότητα ζωής των πολιτών.

Επενδυτική Αγορά και Ζήτηση για Δημοτικά Ομόλογα:

Οι δημοτικές εκδόσεις χρέους αναμένεται να προσελκύσουν κυρίως θεσμικούς επενδυτές, όπως ασφαλιστικά ταμεία, επενδυτικά κεφάλαια (funds), τράπεζες και διαχειριστές συνταξιοδοτικών προγραμμάτων, οι οποίοι αναζητούν χαμηλού ρίσκου επενδύσεις με σταθερή απόδοση. Η σταθερότητα των δημοτικών ομολόγων και η εγγύηση που προσφέρουν μέσω των εσόδων των ΟΤΑ τα καθιστούν ελκυστικά για τους θεσμικούς επενδυτές που επιδιώκουν προβλέψιμες και αξιόπιστες αποδόσεις. Επιπλέον, η μειωμένη φορολογική επιβάρυνση των ομολόγων αποτελεί ένα ισχυρό κίνητρο, καθώς επιτρέπει στους θεσμικούς επενδυτές να εξασφαλίσουν αποδόσεις που σε καθαρή βάση είναι ανταγωνιστικές με άλλα επενδυτικά προϊόντα της αγοράς.

Εκτός από τους θεσμικούς επενδυτές, το παρόν νομοσχέδιο ενθαρρύνει τη συμμετοχή ιδιωτών επενδυτών, οι οποίοι αναζητούν επενδυτικές επιλογές που προσφέρουν σταθερό εισόδημα και χαμηλή μεταβλητότητα. Τα δημοτικά ομόλογα, λόγω της φύσης τους, προορίζονται να λειτουργήσουν ως ένα εναλλακτικό εργαλείο αποταμίευσης και επένδυσης, κυρίως για νοικοκυριά που επιθυμούν να επενδύσουν σε ασφαλή μέσα με διαφανείς όρους. Η δυνατότητα αγοράς δημοτικών ομολόγων από ιδιώτες, σε συνδυασμό με τη φορολογική απαλλαγή των τόκων για τα φυσικά πρόσωπα, ενισχύει τη ζήτηση και συμβάλλει στην ομαλή απορρόφηση των εκδόσεων.

Παράλληλα, το νέο πλαίσιο επιτρέπει τη συμμετοχή εταιρειών και επιχειρηματικών ομίλων που διαχειρίζονται ρευστότητα και αναζητούν χαμηλού κινδύνου τοποθετήσεις κεφαλαίων. Οι επιχειρήσεις μπορούν να επωφεληθούν από τα φορολογικά κίνητρα και τη σταθερότητα των δημοτικών ομολόγων, εντάσσοντάς τα στο χαρτοφυλάκιό τους ως εργαλείο διαφοροποίησης των επενδύσεών τους. Η συμμετοχή των επιχειρήσεων ενισχύει τη ρευστότητα της αγοράς και προσδίδει μεγαλύτερη δυναμική στη διαπραγμάτευση των τίτλων στη δευτερογενή αγορά.

Η ύπαρξη μιας λειτουργικής δευτερογενούς αγοράς για τα δημοτικά ομόλογα είναι κρίσιμη για την ενίσχυση της επενδυτικής ζήτησης. Το παρόν νομοσχέδιο προβλέπει τη διαπραγμάτευση των δημοτικών ομολόγων στο Χρηματιστήριο Αθηνών ή σε ειδική πλατφόρμα διαπραγμάτευσης, ώστε να διασφαλιστεί η διαφάνεια και η ρευστότητα των τίτλων. Οι επενδυτές θα μπορούν να αγοράζουν και να πωλούν δημοτικά ομόλογα χωρίς την υποχρέωση διακράτησής τους έως τη λήξη, γεγονός που αυξάνει την ελκυστικότητά τους. Η ύπαρξη οργανωμένης δευτερογενούς αγοράς επιτρέπει την ορθολογική διαμόρφωση των επιτοκίων, τη δημιουργία αξιόπιστων αποτιμήσεων και τη μείωση του κινδύνου για τους επενδυτές που επιθυμούν να ρευστοποιήσουν τις επενδύσεις τους πριν από τη λήξη των τίτλων.

Τέλος, η εκτίμηση της συνολικής ζήτησης για τα δημοτικά ομόλογα στηρίζεται στη δομή της αγοράς και στα κίνητρα που παρέχονται στους επενδυτές. Το νομοσχέδιο έχει σχεδιαστεί με τρόπο που να προωθεί την ανάπτυξη της αγοράς αυτής μέσω των

φορολογικών ελαφρύνσεων, των διαφανών όρων διαπραγμάτευσης και της διασφάλισης πιστοληπτικής αξιολόγησης των ΟΤΑ. Η θέσπιση αυτών των κανόνων δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την προσέλκυση σημαντικών κεφαλαίων που θα διοχετευθούν στην τοπική ανάπτυξη και θα ενισχύσουν τη χρηματοοικονομική σταθερότητα των δήμων και των περιφερειών.

Συμπέρασμα:

Η εισαγωγή του θεσμικού πλαισίου για την έκδοση, διαπραγμάτευση και εποπτεία των δημοτικών ομολόγων αποτελεί μια ουσιαστική μεταρρύθμιση που ενισχύει την οικονομική αυτοτέλεια των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), παρέχοντάς τους ένα νέο χρηματοδοτικό εργαλείο για την υλοποίηση αναπτυξιακών έργων και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Η δυνατότητα των δήμων και των περιφερειών να αντλούν κεφάλαια από τις χρηματαγορές, υπό ένα αυστηρό ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο, συμβάλλει στην αποδοτικότερη αξιοποίηση των δημόσιων πόρων και στην αποσυμφόρηση του κρατικού προϋπολογισμού από επιπλέον επιχορηγήσεις.

Το προτεινόμενο νομοσχέδιο έχει σχεδιαστεί με ισχυρές δικλίδες ασφαλείας, ώστε να αποτραπεί ο υπερδανεισμός των ΟΤΑ και να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των χρηματοδοτούμενων έργων. Μέσω των μηχανισμών ελέγχου, των πιστοληπτικών αξιολογήσεων και της σύστασης ειδικού Συμβουλίου Εποπτείας Δημοτικών Ομολόγων, αποτρέπονται φαινόμενα κακοδιαχείρισης, ενώ παράλληλα ενισχύεται η διαφάνεια και η λογοδοσία των τοπικών αρχών. Ο περιορισμός του συνολικού δανεισμού στο 30% των ετήσιων εσόδων των ΟΤΑ διασφαλίζει ότι η χρήση των ομολόγων δεν θα οδηγήσει σε δημοσιονομικές ανισορροπίες.

Παράλληλα, η φορολογική μεταχείριση των δημοτικών ομολόγων και η δυνατότητα διαπραγμάτευσής τους σε δευτερογενείς αγορές ενισχύουν τη ζήτηση από τους επενδυτές. Οι θεσμικοί επενδυτές, όπως ασφαλιστικά ταμεία και τράπεζες, καθώς και οι ιδιώτες επενδυτές που αναζητούν ασφαλείς και σταθερές αποδόσεις, θα έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε μια νέα αγορά κεφαλαίων που στηρίζει άμεσα την ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών. Η δημιουργία ενός Ταμείου Εγγύησης Δημοτικών Ομολόγων, που θα λειτουργεί ως μηχανισμός αποτροπής αθέτησης πληρωμών, συμβάλλει στη σταθερότητα της αγοράς και στην προστασία των επενδυτών.

Οι κοινωνικές και αναπτυξιακές επιπτώσεις των δημοτικών ομολόγων είναι εξίσου σημαντικές. Οι πόροι που θα αντλούνται μέσω αυτών θα χρηματοδοτούν κρίσιμες υποδομές, όπως έργα βιώσιμης ανάπτυξης, περιβαλλοντικές παρεμβάσεις, κοινωνικές κατοικίες, εκπαιδευτικά και νοσοκομειακά συγκροτήματα, καθώς και έργα αναβάθμισης των δημόσιων μεταφορών και της ενεργειακής απόδοσης. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στα πράσινα και κοινωνικά δημοτικά ομόλογα, τα οποία θα επιτρέψουν στους ΟΤΑ να υλοποιήσουν έργα με μακροπρόθεσμα οφέλη για την κοινωνία και το περιβάλλον, ενισχύοντας τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η προτεινόμενη ρύθμιση εισάγει ένα σύγχρονο χρηματοοικονομικό εργαλείο που προσαρμόζεται στα ελληνικά δεδομένα και απαντά σε ένα διαχρονικό πρόβλημα χρηματοδότησης των τοπικών αρχών. Μέσω ενός ολοκληρωμένου πλαισίου διαχείρισης κινδύνων και εποπτείας, τα δημοτικά ομόλογα θα αποτελέσουν έναν αξιόπιστο και βιώσιμο μηχανισμό ανάπτυξης για την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Η θέσπιση του παρόντος νόμου σηματοδοτεί την έναρξη μιας νέας εποχής στη χρηματοδότηση των ΟΤΑ, προσφέροντας στους δήμους και τις περιφέρειες τη δυνατότητα να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν έργα με μακροχρόνιο κοινωνικό και οικονομικό όφελος. Ταυτόχρονα, ενισχύει την οικονομική αυτοτέλεια των τοπικών κυβερνήσεων, διασφαλίζοντας ότι η ανάπτυξη δεν εξαρτάται αποκλειστικά από κρατικές ενισχύσεις, αλλά μπορεί να βασιστεί στη συμμετοχή των αγορών και των επενδυτών σε ένα πλαίσιο διαφάνειας και υπευθυνότητας.

Με το νέο θεσμικό πλαίσιο, διαμορφώνεται μια σύγχρονη και αξιόπιστη αγορά δημοτικών ομολόγων, ικανή να ενισχύσει τις τοπικές οικονομίες, να δημιουργήσει νέες επενδυτικές ευκαιρίες και να υποστηρίξει την ευημερία των πολιτών μέσα από βιώσιμα και καινοτόμα έργα.

Ο προτείνων βουλευτής

Μανούσος Γεώργιος - Ανεξάρτητος Βουλευτής Β2 Δυτικού Τομέα Αθηνών

